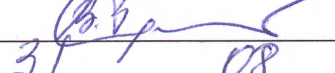


МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ


31 08 2023 р.

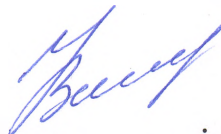
ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.
МАРКЕТИНГ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітній ступінь	бакалавр
Курс навчання	I
Форма навчання	денна, дистанційна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я «21» серпня 2023 року (протокол №1).

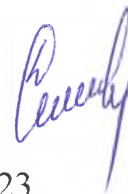
Завідувач кафедри



Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю «31» серпня 2023 року (протокол №1).

Голова предметної методичної комісії



Святослав ДЕЙНЕКА

Чернівці 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ.

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	<ol style="list-style-type: none"> 1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н., доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненко Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua 6. Доманчук Тетяна Іллівна – к.мед.н., асистент, domanchuk.tetyana@bsmu.edu.ua 7. Марараш Галина Григорівна – к.мед.н., асистент, galya.mararash@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Аксеніна,5
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90
Лекції	16
Практичні заняття	16
Самостійна робота	58
Вид заключного контролю	Підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Анотація до дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг» є обов'язковою дисципліною. Вивчення дисципліни сприяє формуванню економічного мислення у студентів-бакалаврів; забезпечує вивчення правових, організаційних та економічних засад галузі охорони здоров'я; закладає базис для вивчення та практичного застосування теоретичних основ економічних знань, менеджменту та маркетингу в сфері охорони здоров'я; закладає основи для організації та проведення економічного і фінансового аналізу діяльності медичних закладів ,закладає основи

обґрунтування шляхів реформування системи медичної допомоги у відповідності з економічними законами ринку; конкретизує методи, стилі управління в залежності від ситуації; забезпечує розробку управлінських рішень щодо попередження та розв'язання конфліктів та задоволення потреб населення у медичній допомозі, використовуючи менеджмент та маркетинг. Знання, здобуті студентами після вивчення дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг», стануть теоретичною та методологічною базою для подальшого опанування медицини, яка розвивається й удосконалюється в умовах ринкової економіки.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyaciyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;

– самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

– дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

– дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

– усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

– присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

– відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Базується на вивченні студентами таких дисциплін як історія медицини, соціологія та медична соціологія, гігієна та екологія, статистика, інформатика, етика, основи економічної теорії	Громадське здоров'я Доказова медицина Терапія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є

Метою викладання навчальної дисципліни є: формування у студентів теоретичних основ економіки як науки та практичних навичок щодо використання основних економічних законів, принципів та методів управління, які використовуються в діяльності галузі та закладів охорони здоров'я.

Метою курсу «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг» для медичних сестер та лаборантів з базовою вищою освітою (бакалаврів) передбачає вивчення організації охорони здоров'я в ринкових умовах та забезпечення її економічної ефективності, обґрунтування шляхів реформування системи медичної допомоги у відповідності з економічними законами ринку.

Засвоєння основних категорій маркетингу, питань застосування маркетингового мислення і методів в сьогоднішній ситуації. Оволодіння методикою визначення вартості медичної допомоги.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Основними завданнями вивчення дисципліни є – закласти теоретичну основу науки економіки: термінологія, закони, методи, принципи економічних взаємозв'язків, принципів управління, аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах сучасної системи охорони здоров'я; – сформулювати практичні навички використання економічних методів та методик під час організації та оцінки діяльності закладів охорони здоров'я незалежно від форм власності.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей:*

7.1 інтегральна:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

7.2 загальні:

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

7.3 фахові:

ФК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці.

ФК16. Здатність організовувати та управляти медсестринським структурним підрозділом (лідерство та менеджмент).

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- знати особливості пізнавальної діяльності людини, спрямованої на
- розкриття загальних, істотних зв'язків і співвідношень речей на достатньому рівні;
- мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання;
- мати глибокі знання із структури професійної діяльності;
- знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань;
- знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи

- комунікативної поведінки;
- знати закони та способи міжособистісної взаємодії;
 - знати основи етики та деонтології.
 - мати спеціальні знання про професійні стандарти надання медичної допомоги медичними сестрами та про основні законодавчі та правові документи, які регламентують роботу медичних сестер;
 - роль медичної сестри-лідера в діяльності установи охорони здоров'я;
 - структуру управління в охороні здоров'я;
 - загальні основи менеджменту;
 - роль управління кадрами;
 - засади менеджменту в Україні;
 - роль управління в охороні здоров'я України;
 - управлінську роль керівника;
 - вимоги до управлінських рішень;
 - науково-практичні підходи до підбору та розміщення кадрів;
 - психологічні мотиви, що сприяють виникненню конфліктів;
 - особливості поведінки неформальних лідерів та управління конфліктною ситуацією;
 - основи акмеологічного підходу;
 - на достатньому рівні міждисциплінарну модель командної діяльності.

Вміти:

- пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них; аналізувати і синтезувати утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів;
- розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності;
- здійснювати професійну діяльність, що потребує постійного оновлення та інтеграції знань;
- визначати мету та завдання, бути наполегливим та сумлінним при виконанні обов'язків;
- приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи;
- приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи;
- обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії;
- застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності;
- застосовувати професійні стандарти надання медичної допомоги в повсякденній практиці;
- дотримуватись вимог медичного та правового законодавства в роботі медичної сестри.

Демонструвати:

- демонструвати достатню компетентність та самостійно вирішувати ситуації професійної діяльності;
- демонструвати вміння взаємодіяти з людьми та впливати на їх поведінку;
- демонструвати та контролювати виконання навичок та умінь;

- демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою;
- за фахом, вміння генерувати нові ідеї в області наук про економіку охорони здоров'я;
- демонструвати автоматизм виконання навичок. Удосконалювати методики виконання навичок та навчати інших.

8.1 Програмні результати навчання

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю (проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом; контролювати роботу молодшого медичного персоналу; контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах; здійснювати контроль за ресурсом медичного інвентарю).

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування. У закладі охорони здоров'я вміти приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва; забезпечувати виконання чинних регламентних документів з питань охорони здоров'я; освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб; знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3,0 кредитів ЄКТС.

Дисципліна складається з 1 модуля, вивчається на 1-му курсі.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин/, з них				Рік навчання
	Всього годин / кредитів	Аудиторних		СРС	
		Лекцій	Практичні		
Модуль I	90/3,0	16	16	58	1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ.

Тема 1. Економіка охорони здоров'я. Основні визначення. Предмет і методи економіки охорони здоров'я.

Місце економіки охорони здоров'я в сучасній структурі економічної науки. Сутність медико-економічних досліджень. Ефективність використання ресурсів в охороні здоров'я. Предмет і методи економіки охорони здоров'я. Мета економіки охорони здоров'я.

Тема 2. Економіка охорони здоров'я. Предмет та основні поняття економіки охорони здоров'я. Модель визначення економічних збитків від

тимчасової непрацездатності. Модель визначення економічних збитків від інвалідності.

Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики. Місце економіки охорони здоров'я в структурі економічної науки. Передумови виникнення економіки ОЗ як нової наукової дисципліни. Історичний аспект, проблеми й сучасність. Економічні проблеми розвитку охорони здоров'я. Макроекономіка та мікроекономіка. Предмет і метод економіки охорони здоров'я. Економічні ресурси охорони здоров'я. Здоров'я як економічна категорія. Фактори, що впливають на рівень здоров'я населення й охорону здоров'я. Макроекономічні показники в охороні здоров'я.

Тема 3. Ринок послуг охорони здоров'я. Ціноутворення медичної допомоги в умовах ринкової економіки.

Основні принципи функціонування ринку. Класифікація ринків. Функції ринку. Концепція безмежності потреб та обмеженості ресурсів. Теорії справедливості. Охорона здоров'я в системі ринкових відносин. Сегменти ринку охорони здоров'я. Суб'єкти ринку ОЗ. Попит на здоров'я та охорону здоров'я. Економічна сутність категорії «послуга» в системі охорони здоров'я. Пропозиція медичних послуг. Баланс попиту та пропозиції. Попит, що його створює пропозиція (supplier-induced demand – SID). Особливості ринкових відносин у сфері охорони здоров'я: невизначеність виникнення попиту; асиметрія інформації; локально-монопольне положення постачальників у сфері охорони здоров'я; конфлікт етичних та економічних міркувань; велике значення зовнішніх ефектів. Ресурси охорони здоров'я та їх розподіл.

Тема 4. Оплата постачальників медичних послуг. Заробітна плата в системі охорони здоров'я.

Сутність, види та вимоги до систем оплати постачальників медичних послуг та механізми оплати праці працівників стоматологічної сфери.. Порівняльна характеристика методів оплати первинної, вторинної та третинної медичної допомоги. Методика розрахунку заробітної плати медичним працівникам. Методика розрахунку вартості медичних послуг. Основні критерії витрат праці лікаря: існуючі норми і нормативи. Традиційні форми та системи оплати праці медичних працівників. Багатофакторна система оплати праці медичних працівників в умовах ринку.

Тема 5. Економічна оцінка діючої системи медичної допомоги. Ринковий механізм фінансування системи медичної допомоги. Основи маркетингу.

Маркетинг в сфері охорони здоров'я. Концепції маркетингу. Етапи розвитку маркетингу. Принципи маркетингу. Завдання та функції маркетингової діяльності в системі охорони здоров'я. Соціально-етичний маркетинг. Маркетинг-мікс. Методи маркетингових досліджень.

Тема 6. Ціноутворення в системі медичної допомоги: амбулаторно-поліклінічні заклади, стаціонар. Маркетинг в системі охорони здоров'я.

Основні методи формування ціни на медичні послуги. Ціна як грошовий вираз вартості. Види цін. Функції ціни. Механізм формування цін. Методи ціноутворення. Принципи ціноутворення. Проблеми й особливості ціноутворення в охороні здоров'я. Система цін на медичні послуги. Сполучення

державних гарантій на безкоштовну медичну допомогу населенню і платних медичних послуг населенню. Механізми державного регулювання цін і тарифів з метою підвищення доступності медичної допомоги для населення. Методика розрахунку торгових націнок на лікарські засоби та вироби медичного призначення. Методика розрахунку тарифів за виготовлення ліків в аптеках. Собівартість медичної послуги (процедури). Тариф. Єдина уніфікована методика розрахунку вартості медичних послуг, амбулаторно-поліклінічного та стаціонарного лікування. Маркетинг в сфері охорони здоров'я.

Тема 7. Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги амбулаторному, стаціонарному хворому.

Основні групи цін на медичні послуги населенню. Зовнішні чинники, що визначають ціну медичної послуги. Внутрішні чинники, що визначають ціну медичної послуги. Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги амбулаторному хворому. Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги стаціонарному хворому.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

СТРАТЕГІЇ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Тема 8. Фінанси в системі охорони здоров'я. Стратегії фінансування систем охорони здоров'я.

Рівень фінансування охорони здоров'я. Основні джерела фінансування охорони здоров'я. Фінансування із загальних податкових надходжень. Соціальне медичне страхування. Приватне страхування. Прямая оплата споживача. Ключові елементи систем охорони здоров'я. Класифікації систем охорони здоров'я. Приватні, соціально орієнтовані та державні системи охорони здоров'я. Приклади функціонування цих систем у країнах з високим, середнім і низьким рівнями економічного розвитку. Характеристика основних методів фінансування медичних послуг. Постатейний бюджет: особливості, позиція основних агентів, стимули, переваги та недоліки. Загальний бюджет: стимули при поданні медичної допомоги. Фінансування на душу населення. Фінансування стаціонарів та амбулаторної допомоги, пристосованих до профілю хворих. Гонорар за послугу: приклади визначення ставок оплати, встановлення цін, стимулюючі правила, засоби контролю за витратами. Оплата на одного мешканця: типи оплати, фінансування на одного мешканця на регіональному рівні

Тема 9. Методика фінансового планування діяльності медичних закладів.

Зміст і значення фінансового менеджменту в охороні здоров'я. Структура фінансової системи країни. Джерела фінансування галузі. Основні фінансові моделі систем охорони здоров'я. Бюджет, механізм його формування в Україні. Методика фінансового планування діяльності медичних закладів (кошторис).

Тема 10. Механізм розподілу коштів в системі медичної допомоги.

Фінансування витрат ЛПУ з бюджету здійснюється за річним, з щоквартальним розбиттям розпису бюджету ЛПУ по доходах і витратах в рамках бюджетних призначень в міру виконання кошторисів витрат. Кошторис, статистичний бюджет, прибутковий бюджет (бюджет прибутків), бюджет витрат.

Тема 11. Економічний аналіз в охороні здоров'я. Підприємницька діяльність в охороні здоров'я. Основні види планування в системі охорони здоров'я.

Суть підприємництва і його особливості в охороні здоров'я. Правові засади підприємницької діяльності в охороні здоров'я. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Бізнес-план як інструмент регулювання підприємницької діяльності.

Тема 12. Основи медичного страхування. Споживчі ринки. Поведінкові особливості споживачів. Демографічні принципи сегментації ринку, просування товару, реклама.

Зміст медичного страхування. Види медичного страхування та особливості їх організації. Економічна сутність медичного страхування. Місце і роль лікаря загальної практики в системі медичного страхування. Організація контролю якості медичних послуг в умовах страхової медицини. Фінансова надійність страховика. Страхові резерви. Методика визначення страхового тарифу. Економічний аналіз систем медичного страхування деяких розвинутих країн, капітальний бюджет, бюджет готівки

Тема 13. Реформи управління і фінансування охорони здоров'я.

Практична реалізація моделі регульованого ринку у Великобританії. Реформи Національної служби охорони здоров'я Великобританії. Реформування охорони здоров'я країн Європейського Союзу. Реформування охорони здоров'я Канади і США. Тенденції та узагальнення досвіду реформування охорони здоров'я в країнах світу. Теорія і практика інтеграції системи фінансування і надання медичної допомоги.

Тема 14. Споживчі ринки. Поведінкові особливості споживачів. Демографічні принципи сегментації ринку, просування товару, реклама.

Ринок медичних послуг; • ринок лікарських препаратів; • ринок праці медичного персоналу; • ринок науково-технічних розробок; • ринок медичного устаткування і техніки. Економічні і адміністративно-правові форми і методи дії на господарські процеси в охороні здоров'я.. Механізм ринку послуг охорони здоров'я: попит, пропозиція, ціна.

Тема 15. Ринок охорони здоров'я.

Позитивні та негативні аспекти функціонування моделей систем охорони здоров'я Бісмарка, Бевериджа та ринкової (або приватної) системи охорони здоров'я . Доцільність та можливі негативні зовнішні ефекти становлення багатоукладної ринкової економіки (розвиток усіх форм власності). Основні елементи економічної структури на ринку охорони здоров'я.

Тема 16. Макро- і мікроекономічні проблеми медичної допомоги.

Загальноприйнятим є поділ економічної науки (теорії) на дві великі складові частини: **макроекономіку і мікроекономіку**, у залежності від того, наскільки укрупнено вивчаються економічні об'єкти і процеси. Метаекономіка.

Тема 17. Регламентация витрат в лікувально-профілактичному закладі.

Механізм формування цін. Система регулювання цін. Прямі витрати. Непрямі загальнопромислові витрати. Непрямі загально-господарські витрати. Прибуток (Пб) Податок на додану вартість (ПДВ). Прямі витрати медичної установи як чинники збільшення його рентабельності (прибутковості).

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Орієнтовна структура залікового кредиту модуля

№	Назви тем	Кількість годин			
		Усього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я. Ціноутворення на медичні послуги					
1.	Економіка охорони здоров'я. Основні визначення. Предмет і методи економіки охорони здоров'я.	2	2		
2.	Економіка охорони здоров'я. Предмет та основні поняття економіки охорони здоров'я. Модель визначення економічних збитків від тимчасової непрацездатності. Модель визначення економічних збитків від інвалідності.	2		2	
3.	Ринок послуг охорони здоров'я. Ціноутворення медичної допомоги в умовах ринкової економіки.	8	2	2	4
4.	Оплата постачальників медичних послуг. Заробітна плата в системі охорони здоров'я	2		2	
5.	Економічна оцінка діючої системи медичної допомоги. Ринковий механізм фінансування системи медичної допомоги. Основи маркетингу.	6	2		4
6.	Ціноутворення в системі медичної допомоги: амбулаторно-поліклінічні заклади, стаціонар. Маркетинг в системі охорони здоров'я.	8	2	2	4
7.	Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги амбулаторному, стаціонарному хворому.	6			6
Змістовий модуль 2. Стратегії фінансування систем охорони здоров'я.					
8.	Фінанси в системі охорони здоров'я. Стратегії фінансування систем охорони здоров'я.	2		2	
9.	Методика фінансового планування діяльності медичних закладів	6	2		4
10.	Механізм розподілу коштів в системі медичної допомоги.	2	2		
11.	Економічний аналіз в охороні здоров'я. Підприємницька діяльність в охороні здоров'я. Основні види планування в системі охорони здоров'я.	2		2	
12.	Медичне страхування та його економічні аспекти. Проблеми та перспективи реформування охорони	8	2	2	4

	здоров'я в Україні.				
13	Реформи управління і фінансування охорони здоров'я	6			6
14	Споживчі ринки. Поведінкові особливості споживачів. Демографічні принципи сегментації ринку, просування товару, реклама.	2	2		
15	Ринок охорони здоров'я	4			4
16	Макро- і мікроекономічні проблеми медичної допомоги.	4			4
17	Регламентация витрат в лікувально-профілактичному закладі.	6			6
18	Підготовка до складання модульного контролю	4			4
19	Підсумковий модульний контроль.	2		2	
	Виконання СРС	8			8
	Всього годин за модуль	90	16	16	58
Кредитів ЄКТС за модуль 3,0					

Тематичний план лекцій з курсу:

№	Тема	К-сть год.
1.	Економіка охорони здоров'я. Основні визначення. Предмет і методи економіки охорони здоров'я.	2
2.	Економічна оцінка діючої системи медичної допомоги.	2
3.	Ринковий механізм фінансування системи медичної допомоги. Основи маркетингу.	2
4.	Ціноутворення в системі медичної допомоги: амбулаторно-поліклінічні заклади, стаціонар.	2
5.	Методика фінансового планування діяльності медичних закладів	2
6.	Механізм розподілу коштів в системі медичної допомоги.	2
7.	Медичне страхування та його економічні аспекти.	2
8.	Споживчі ринки. Поведінкові особливості споживачів. Демографічні принципи сегментації ринку, просування товару, реклама	2
РАЗОМ		16

Тематичний план практичних занять з курсу:

№	Тема	К-сть год.
1.	Економіка охорони здоров'я. Предмет та основні поняття економіки охорони здоров'я. Модель визначення економічних збитків від тимчасової непрацездатності. Модель визначення економічних збитків від інвалідності.	2
2.	Ринок послуг охорони здоров'я . Ціноутворення медичної допомоги в умовах ринкової економіки.	2
3.	Оплата постачальників медичних послуг. Заробітна плата в системі охорони здоров'я.	2

4.	Маркетинг в системі охорони здоров'я.	2
5.	Фінанси в системі охорони здоров'я. Стратегії фінансування систем охорони здоров'я.	2
6.	Економічний аналіз в охороні здоров'я. Підприємницька діяльність в охороні здоров'я. Основні види планування в системі охорони здоров'я.	2
7.	Основи медичного страхування. Споживчі ринки. Поведінкові особливості споживачів. Демографічні принципи сегментації ринку, просування товару, реклама	2
8.	Підсумковий контроль засвоєння модулю	2
РАЗОМ		16

Тематичний план самостійної (індивідуальної) роботи студентів з курсу:

№	Тема	К-сть год.
1.	Регламентация витрат в лікувально-профілактичному закладі.	6
2.	Макро- і мікроекономічні проблеми медичної допомоги.	4
3.	Попит на медичну допомогу, як прояв потреби в здоров'ї та відповідна пропозиція.	4
4.	Системний аналіз основних проблем охорони здоров'я.	4
5.	Витрати на систему медичної допомоги в Україні.	4
6.	Функціонування системи медичної допомоги в умовах ринку.	4
7.	Система медичного страхування в країнах світу.	4
8.	Реформи управління і фінансування охорони здоров'я	6
9.	Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги амбулаторному, стаціонарному хворому.	6
10	Ринок охорони здоров'я	4
11	Індивідуальна робота – підготовка огляду навчальної та наукової літератури (або написання реферату за однією з запропонованих тем)	8
12	Підготовка до складання модульного (підсумкового контролю) з курсу	4
РАЗОМ		58

11. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Передбачається написання курсової роботи з даної дисципліни.

12. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи)

1. Основні принципи функціонування ринку. Класифікація ринків. Функції ринку. Концепція безмежності потреб та обмеженості ресурсів. Теорії справедливості.
2. Економічна сутність категорії «послуга» в системі охорони здоров'я. Пропозиція медичних послуг. Баланс попиту та пропозиції.
3. Завдання та функції маркетингової діяльності в системі охорони здоров'я. Соціально-етичний маркетинг.

4. Методи маркетингових досліджень.
5. Роль держави та передумови її втручання у сферу охорони здоров'я. Основні види державного регулювання в галузі охорони здоров'я.
6. Державне регулювання якості медичної допомоги. Державне регулювання якості лікарських засобів.
7. Класифікації систем охорони здоров'я.
8. Поняття про економічний ефект, економічну, соціальну й медичну ефективність.
9. Аналіз "витрати-вигоди"
10. Аналіз "витрати-ефективність"
11. Аналіз "витрати-корисність"
12. Основні типи моделей систем охорони здоров'я (бюджетно-страхова, державно-бюджетна, приватна).
13. Перспективи розвитку ОМС.
14. Програми добровільного медичного страхування.
15. Реімбурсація (компенсація) вартості лікарських засобів.
16. Організація підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
17. Стратегічні й експертні оцінки потреб населення в медичних послугах.
18. Місткість ринку платних медичних послуг регіону.
19. Специфіка медичних послуг як особливого товару.
20. Види медичних послуг.
21. Забезпечення доступності медичних послуг й охоплення ними населення країни і її території.
22. Ціна як грошовий вираз вартості. Види цін. Функції ціни.
23. Методи ціноутворення. Принципи ціноутворення.
24. Собівартість медичної послуги (процедури). Тариф. Єдина уніфікована методика розрахунку вартості медичних послуг.
25. Ефективність охорони здоров'я й основи економічного аналізу.
26. Сутність, завдання й напрямки економічного аналізу діяльності лікувально-профілактичної установи.
27. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я.
28. Конкуренція в охороні здоров'я.
29. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
30. Умови формування конкурентного середовища виробників медичних послуг.
31. Конкурентне середовище виробників медичних послуг.
32. Державне управління в галузі охорони здоров'я.
33. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я.

Індивідуальна робота студентів передбачає:

1. Виступи на практичному занятті/семінарі, засіданні науково-студентському гуртку.
2. Участь у наукових конференціях.
3. Створення фільмів, презентацій.
4. Публікація матеріалів в журналах (тези, статті) тощо.

**Примітка. Виконання СРС передбачає підготовку презентації на дану тему з обов'язковим виступом (захистом роботи) на практичному занятті.*

13.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

«Економіка охорони здоров'я та маркетинг медичних послуг»

1. Дайте визначення економіці охорони здоров'я.
2. Дайте визначення макроекономіці, мікроекономіці.
3. Основні методи економіки охорони здоров'я.
4. Що таке лікарсько-трудова експертиза?
5. Які існують види порушень працездатності?
6. Хто має право проводити експертизу працездатності і видавати листок непрацездатності?
7. Які існують види тимчасової втрати працездатності?
8. Якими причинами зумовлюється переважна більшість тимчасових втрат працездатності? Вкажіть їх питому вагу.
9. Показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.
10. Що означає поняття «інвалідність»?
11. Хто має право установити факт інвалідності, ступінь її важкості?
12. Перерахуйте функції первинної МСЕК.
13. Які існують групи інвалідності і їх характеристика?
14. Показники інвалідності і методика їх обчислення.
15. Основні причини інвалідності.
16. Хто має право проводити експертизу працездатності і видавати листок непрацездатності?
17. Що таке ціна? Що таке вартість? Що таке прибуток?
18. Що таке нормальний прибуток? Що таке економічний прибуток?
19. Ринок медичних послуг, склад, функції та класифікація.
20. Економічні моделі ринку державних медичних послуг.
21. Закон попиту та закон пропозиції на ринку медичних послуг.
22. Види економічної конкуренції, яка існує на ринку медичних послуг.
23. Основні теорії вартості формування цін на медичні послуги.
24. Функції ціни. Класифікація цін у системі охорони здоров'я.
25. Етапи процесу ціноутворення.
26. Оплата медичних послуг. Вимоги до систем оплати постачальників медичних послуг.
27. Ретроспективна, проспективна системи оплати постачальників медичних послуг, їх порівняльна характеристика.
28. Ретроспективна система оплати ПМСД, її види, характеристика.
29. Проспективна система оплати ПМСД, її види, характеристика
30. Ретроспективна система оплати стаціонарної допомоги, її види, характеристика.
31. Проспективна система оплати стаціонарної допомоги, її види, характеристика.
32. Погодинна та відрядна форми оплати праці, їх позитивні та негативні риси.
33. Принципи формування оплати праці медичних працівників.
34. Що означає термін «маркетинг». Основні поняття маркетингу.
35. Функції маркетингу, їх характеристика.
36. Основні економічні категорії маркетингу.

37. Основні концепції управління маркетингом, їх характеристика.
38. Основні етапи управління маркетингом.
39. Види маркетингу в охороні здоров'я.
40. Загальні властивості медичних послуг.
41. Види маркетингу при різних варіантах попиту.
42. Що означає поняття «дефіцит бюджету»?
43. Що собою представляє національний дохід?
44. Що собою представляє валовий суспільний продукт?
45. Сутність фінансів, їх особливі ознаки.
46. Джерела формування коштів систем охорони здоров'я.
47. Бюджет, механізми його формування в охороні здоров'я в Україні.
48. Фінансові моделі систем охорони здоров'я:
49. Модель соціального медичного страхування (система Бісмарка), її характеристика.
50. Модель Семашка, її характеристика.
51. Модель Беверіджа, її характеристика.
52. Сучасні напрями фінансування систем охорони здоров'я світу.
53. Проблеми фінансування у системі охорони здоров'я.
54. Економічний аналіз в системі охорони здоров'я, його види.
55. Медична ефективність, її критерії. Оцінка ефективності.
56. Фармако-економічний аналіз, його мета.
57. Основні методи фармако-економічного аналізу, їх характеристика.
58. Фінансовий аналіз, його мета.
59. Фінансовий стан. Дослідження фінансового стану підприємства.
60. Характеристика фінансової стійкості.
61. Суть підприємництва. Принципи підприємницької діяльності.
62. Види організаційно-правових форм підприємницької діяльності, їх характеристика.
63. Класифікація медичних підприємств.
64. Об'єднання у сфері охорони здоров'я.
65. Бізнес план, методика складання.
66. Кредит, лізинг, факторинг.
67. Стратегічне та поточне планування в системі охорони здоров'я, їх зміст та зв'язок.
68. Методи планування чисельності медичного персоналу.
69. Які є види страхування?
70. Яка головна особливість медичного страхування?
71. Хто покриває затрати на медичне страхування пенсіонерів?
72. В чому полягає суть страхового товариства?
73. В чому головний недолік приватної медицини?
74. Що передбачає поняття «підвищення ефективності» діяльності охорони здоров'я?
75. Медичне страхування та страхова медицина, їх мета.
76. Завдання та головні риси страхової медицини.
77. Суб'єкти і об'єкти медичного страхування.
78. Суть обов'язкового медичного страхування.

79. Суть добровільного медичного страхування.
80. Економічні категорії медичного страхування.
81. Роль та місце страхових резервів при формуванні страхових фондів.
82. Право на одержання медичних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням.
83. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному медичному страхуванню.

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль засвоєння тем здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, шляхом:

- тестового контролю;
- усного опитування
- захисту курсових робіт (рефератів).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів. Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

15. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

16. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

До контрольних заходів належать *поточний* та *підсумковий контроль*.

Модульно-рейтингова система оцінювання знань з дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг» передбачає наступні форми роботи та їх оцінювання:

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів (16), що відповідають оцінці «5», на кількість тем (7) і становить **120 балів** (16x7+8 балів за індивідуальну роботу=120балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, є *критерієм допуску до модульного підсумкового контролю* – вираховується шляхом множення кількості балів (10), що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі (7) і становить **70 балів**. Розподіл балів по модулях:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 1
«5»	16
«4»	13
«3»	10
«2»	0

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, як приклад, таким чином:

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки						
			"5"	"4"	"3"	"2"			
Залік	1(№1-2)	7	16	13	10	0	8/6/4	124	

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Студент допускається до підсумкового контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше:

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, що є допуском до підсумкового модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	$10 \times 7 = 70$
Мінімальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	50
Індивідуальне завдання	4
Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент	124

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, яку студент при бажанні може виконати.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність, яку може набрати студент	Кількість балів
	Модуль 1
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість занять з додаванням балів за СРС	16 x 7= 112 + 8= 120
Максимальна кількість балів за підсумкове модульне заняття	80
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	200

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною):

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в **4-ри бальну (традиційну) шкалу** таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200	«5»
Від 150 до 169	«4»
Від 149 балів до 120*	«3»
Нижче 120 балів	«2»

17. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Ахламов А.Г. Економіка та фінансування галузі охорони здоров'я: навчально-методичний посібник / А.Г. Ахламов, Н.Л. Кусик; Одеський регіональний інститут державного управління, Національна академія державного управління при Президентіві України. - Одеса : ОРІДУНАДУ, 2011.- 133 с.
2. Вороненко Ю.В., Пащенко В.М. Фінансовий менеджмент з основами економіки охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. - К.: Міжрегіональний видавничий центр «Медінформ», 2011. - 499 с.

3. Економічний аналіз використання ресурсів у системі охорони здоров'я / За загальною редакцією проф. В.Д.Парія / Навч. посібн. - Житомир: «Полісся», 2015. - 148 с.
4. Економіка охорони здоров'я: підручник / [В.Ф. Москаленко, В.В. Таран, О.П. Гульчій, Е.А. Глазунова, В.М. Лехан, В.В. Рудень, О.П. Максименко, Т.І. Лосіцька, Л.І. Галієнко]. - Вінниця: Нова Книга, 2010. - 288 с.
5. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник. Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

Допоміжна:

1. Брага М., Рудий В. Стратегічне планування в охороні здоров'я на рівні госпітального округу. Робочий зошит для учасників тренінгу. 2020. - 42с. Дерій В.А. Проблеми теорії науки, методики й організації навчання і практики економічного аналізу. Бухгалтерський облік і аудит. 2014. № 6. С. 3–12.
2. Ізмайлов Я.О. Розвиток методології економічного аналізу господарської діяльності підприємств у постіндустріальній економіці . Проблеми економіки № 3, 2016 -С.165-174.
3. Олійник О. В. Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін : монографія / О. В. Олійник. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 653 с.
4. Черненко К. П., Семененко Г. М., Луконін О. В. Оцінка фінансового стану медичного закладу в умовах реформи фінансування системи охорони здоров'я. Ефективна економіка. 2020. № 12.
5. Шестерняк М. М . Сучасний економічний аналіз та його основні види. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. - Випуск 20, частина 3. С. 158-162

18. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. CFI. What is Cost Allocation? [Електронний ресурс: https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/cost-allocation/](https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/cost-allocation/)
2. Про затвердження Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2017-%D0%BF#Text>
3. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2168-VIII>
4. Dyakova M, Hamelmann C, Bellis MA, Besnier E, Grey CNB, Ashton K et al. Investment for health and well-being: a review of the social return on investment from public health policies to support implementing the Sustainable Development Goals by building on Health 2020. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2017 (Health Evidence Network (HEN) synthesis report 51). URL: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/345797/HEN51.pdf
5. Shroff FM. Innovation and Transformation In Health Systems. A Primer for the BC Health Authorities' Leadership Council. 2012 sep. URL: <http://ihsts.ca/wp-content/uploads/2014/03/Health-System-Innovations-and-Transformations.pdf>

19. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

доцент закладу вищої освіти Любов ВЛАСИК,

асистент Галина МАРРАШ.